

INSTAURAREA PUTERII „POPULARE” ÎN LUMEA RURALĂ A JUDEȚULUI SUCEAVA. CAZUL COMUNEI PĂTRĂUȚI

*

INSTALLATION OF "PEOPLE" POWER IN THE RURAL WORLD OF SUCEAVA COUNTY. THE CASE OF THE PĂTRĂUȚI COMMUNITY

*

INSTALLATION DU POUVOIR „POPULAIRE” DANS LE MONDERURAL DU COMPTÉ SUCEAVA. LE CAS DE LA COMMUNAUTE PATRAUTI

Dr. Aurel Gheorghe PREPELIUC¹

Rezumat: În prima jumătate a deceniului 5 al secolului XX, Pătrăuți, un sat-comună aflat nu departe de reședința județului Suceava, nu va fi ocolit total de ororile celui de-al Doilea Război Mondial. Deși zona nu a fost teatru de operațiuni armate, supra-popularea generată de fluxul evacuărilor a stat la originea numeroaselor cazuri de tifos iar rechizițiile abuzive făcute de armata sovietică amplificau starea de nemulțumire a locuitorilor. La conducerea comunei au fost impuse persoane oportuniste aservite ideologiei Partidului Comunist în paralel cu o campanie agresivă de intimidare a gospodarilor și a intelectualilor localnici cu alte vederi politice.

Cuvinte cheie: Pătrăuți, comuniști, rechiziții, chiaburi, moară

*

Summary: In the first half of the 5th decade of the XXth century, Pătrăuți, a village-commune located not far from the seat of Suceava county, will not be completely spared the horrors of the Second World War. Although the area was not a theater of armed operations, the overpopulation generated by the flow of evacuations was at the origin of numerous cases of typhus and the abusive requisitions made by the Soviet army amplified the dissatisfaction of the inhabitants. Opportunistic individuals enslaved to the ideology of the Communist Party were imposed leaders of the commune in parallel with an aggressive campaign of intimidation of the householding peasants and local intellectuals with other political views.

Key words: Pătrăuți, communists, requisitions, kulak, mill

*

Resumé: Dans la première moitié du V-ème décennie du XX-ème siècle, Patrauti, village-commune situé non loin du siège du comté de Suceava, ne sera pas totalement épargné par les horreurs de la Seconde Guerre mondiale. Bien que la zone ne soit pas le théâtre d'opérations armées, la surpopulation générée par le flux des évacuations est à l'origine de nombreux cas de typhus et les réquisitions abusives opérées par l'armée soviétique amplifient le mécontentement des habitants. Des personnalités opportunistes esclaves des idéologies du Parti communistes ont été imposées à la tête de la commune parallèlement à une campagne agressive d'intimidations des chefs de la famille et des intellectuels locaux ayant d'autres opinions politiques.

Mots clés : Patrauti, communistes, réquisitions, aisés, moulin.

¹ Muzeul Național al Bucovinei Suceava.

Pătrăuții-Sucevei sau Pătrăuți pe Suceava cum apărea în documentele oficiale din perioada interbelică este numele unei localități din vecinătatea orașului Suceava, locul secund ca număr de locuitori (3.132) din plasa Dragomirna conform recensământului din anul 1930².

După datele disponibile pentru anul 1943, comuna Pătrăuți avea o populație de 3.954 locuitori ce s-au declarat români ca origine etnică, ocupațiile de bază fiind agricultura și creșterea animalelor. Erau reprezentate toate categoriile de terenuri: păduri (1.396 ha), arabil (1.385 ha), izlaz-pășuni (455 ha), fânețe (169 ha) și livezi (38 ha), suprafața ocupată de clădiri reprezentând 464 ha. În gospodăriile sătenilor se aflau 845 bovine, 249 cai, 399 porci și 1.397 oi. Sectorul comercial și meșteșugăresc reunea 3 cârciumi, 3 prăvălii, ateliere de cizmărie (4), croitorie (2), fierărie (4), lemnărie (3) și 5 mori de apă³.

Predominau exploatațiile mici de până la 5 ha dar exista și o categorie bine conturată de proprietari ce dețineau între 5 și 25 ha teren:

Tabelul 1. Distribuția fondului funciar în anul 1943

Nr. crt	Suprafața exploatată	Nr. exploatații	Suprafața exploatațiilor
1.	0-5 ha	650	811
2.	5-25 ha	128	655
3.	25-50	-	-
4.	50-100	-	-
5.	Peste 100 ha	3	2.079 ha
	TOTAL	781	3.545 ha

(Sursa: SJSAN, Fond Prefectura județului Suceava, dosar 88/1944, f. 4.)

La începutul anului 1944, urmare a evoluției defavorabile a ostilităților pe frontul din Răsărit au fost întocmite și planurile de evacuare a localităților din județul Suceava. La Pătrăuți se avea în vedere strămutarea următoarelor instituții: primăria, postul de jandarmi, școala primară, parohiatul ortodox, căminul cultural, oficiul P.T.T.R., Banca Populară „Constantin Morariu” și Administrația Ocolului Silvic. Nu s-au înregistrat și cereri de evacuare din partea sătenilor, populația asumându-și riscul rămânerii pe loc pentru a nu-și abandona gospodăriile⁴. Pe teritoriul comunei Pătrăuți, în casele oamenilor și în bordeie improvizate în pădurea din apropiere au fost însă adăpostiți peste 2.000 de oameni evacuați din alte comune, plus alți 400 de oameni ce și-au părăsit în ultimul moment gospodăriile lor din satul Clit de lângă Arbore. Această suprapopulare, la care se adaugă condițiile precare de adăpost, igienă și

² *Recensământul general al populației României din 29 decembrie 1930*, Vol. I, Editura Institutului Central de Statistică, București, 1938, p. 218.

³ Serviciul Județean Suceava al Arhivelor Naționale (În continuare SJSAN), Fond Prefectura județului Suceava, dosar 88/1944, f. 2-11.

⁴ *Ibidem*, dosar 9/1944, f. 124.

alimentație a condus la izbucnirea câtorva cazuri de tifos exantematic, înregistrându-se chiar și două victime.⁵

Situația s-a înrăutățit în anul 1945, vârful îmbolnăvirilor fiind înregistrat în luna mai pentru ca epidemia să se stingă în luna iulie:

Tabelul 2. Statistica cazurilor de tifos în comuna Pătrăuți în anul 1945

Luna	ianuarie		februarie		martie		april		mai		iunie		iulie		TOTAL	
Cazuri de tifos	b*	m**	b	m	b	m	b	m	b	m	b	m	b	m	b	m
	13	1	13	5	33	9	37	14	68	9	13	0	1	0	178	38

*bolnavi (b) **morți (m)

(Sursa: SJSAN, Fond Prefectura județului Suceava, dosar 64/1945, f. 25.)

După o statistică întocmită în august 1945 de primăria comunei, marea masă a populației active se ocupa cu agricultura – 2.519 persoane. Mai existau 73 de intelectuali și funcționari, 38 de intelectuali⁶.

Tabel 3. Situația gospodăriilor raportată la suprafața de teren în august 1945

Nr. crt.	Situația proprietății	Nr. capilor de familie
1.	Nu au nici o proprietate	34
2.	Slujesc angajați la alții	14
3.	Posedă până la 1 ha pământ	317
4.	Posedă între 4 – 5 ha	46
5.	Posedă între 5 – 10 ha	8
6.	Posedă între 10 – 49 ha	4
7.	Posedă peste 50 ha	3

(Sursa: SJSAN, Fond Prefectura județului Suceava, dosar 51/1945, f. 142.)

Conducerea comunei a fost atribuită unor persoane obediente noilor structuri de putere în condițiile prezenței soldaților sovietici în județ și chiar în comună. Primarul Manciuc I. Leon născut în 1899 era polițist de profesie și absolvent a doar 5 clase primare avându-l ca ajutor pe Iușcu Eugen, ambii făcând parte din Frontul Plugarilor⁷. În ciuda sprijinului politic de care se bucurau, lipsa de pricepere în gestionarea treburilor comunei și superficialitatea cu care era tratată problema abuzurilor la care se dedau trupele de ocupație și a rechizițiilor forțate ale căruțelor de către comandamentul sovietic au încins spiritele în comună. Un număr de 90 de capi de familie au adresat Prefecturii Suceava o plângere împotriva primarului și a ajutorului său deplângând pasivitatea acestora: „Soldații sovietici se îmbată și fac cele mai mari prostii, bat oamenii, taie roțile pe la căruțele oamenilor și fac nenorociri”⁸.

⁵ *Ibidem*, dosar 42/1944, f. 10.

⁶ *Ibidem*, dosar 51/1945, f. 20.

⁷ *Ibidem*, dosar 72/1944, f. 5.

⁸ *Ibidem*, f. 6-11.

Rechizițiile prin abuz de putere ale ocupantului erau la ordinea zilei. La 25 noiembrie 1944 unui localnic i se ridică o iapă cu ham și cu căruță iar la 28 februarie 1945 un alt sătean este depozat de o iapă, două cazuri dintr-un lung șir de plângeri adresate de păgubași prefecturii Suceava⁹. Mari pagube au făcut trupele sovietice și în pădurile comunale și ale Fondului bisericesc din vecinătatea comunei în luna septembrie a anului 1944. Pentru a obține scoarța utilă la acoperirea barăcilor militare precum și pentru funcționarea tăbăcărilor de la Suceava și Ițcani, soldații încartiruiți în zonă au cojit sute de arbori de stejar și de molid totalizând peste 1.000m³ de lemn¹⁰. Alte subunități sovietice în trecere au ridicat cantități considerabile de lemn de foc de la ocolul silvic din localitate fără a mai elibera și dovezi, pricinuind importante pagube obștii comunale deținătoare de fond forestier¹¹.

Toate aceste abuzuri și depozări de bunuri s-au făcut cu complicitatea unor localnici care s-au adaptat din mers cu noile realități: „Nu au fost rușii așa de răi precum codoșii noștri din sat cari și-au bătut joc și au luat și vite și tot ce le trebuia la ruși și fiindcă nu aveam mâncare au pus cote la pâine și carne” și-a notat în caietul de amintiri pătrăuceanul Vasile Solonar după întoarcerea de pe front¹².

Prin decizia Prefecturii Suceava din data de 3 aprilie 1945, conducerea comunei a fost demisă fiind numiți doi gospodari din localitate, Coștiug Gheorghe și Jureschi Ioan¹³. Nici înlocuitorii lor nu s-au ridicat la așteptările Prefecturii atunci când li s-a cerut să trimită oamenii la balotatul fânului în Ițcani, lângă Pătrăuți, și nici nu au arătat exces de zel în raportarea zilnică a celor trimiși la astfel de munci, fapt pentru care, primarul Coștiug a fost în cele din urmă sancționat cu „muștrare în scris”. Pe de altă parte a dovedit zel în tentativa de înființare a unei cooperative agricole în comună prin munca de convingere a oamenilor și strângerea a circa 100.000 lei în acest scop. Data pentru convocarea adunării în vederea înființării cooperativei a fost 11 noiembrie, o zi cu greutate pentru propaganda comunistă¹⁴.

Nici acesta nu era acceptat unanim ca primar, în data de 20 august 1945 Prefectura Suceava mai primește o cerere de înlocuire și a acestuia, 41 de locuitori din Pătrăuți solicitând înlocuirea lui cu Croitoru Emanoil. Demn de remarcat la această solicitare este și faptul că majoritatea numelor de familie ale reclamanților aparțineau comunității rome (Răscol, Bran, Urătu, Darie, Fieraru ș.a.) aceștia semnând prin punerea degetelor¹⁵, dimensiunea manipulării fiind și mai evidentă dacă ținem cont că, în anul 1946, la recensarea populației pe naționalități și religie, erau înregistrați un total de 120 țigani¹⁶. Supraviețuitori ai acțiunii de deportare în Transnistria din 1943,

⁹ *Ibidem*, Dosar 235/1945, f. 9.

¹⁰ Idem, Fond Administrația Fondului Bisericesc Ortodox al Bucovinei, Dosar 372/1945, f. 4.

¹¹ Idem, Fond Prefectura județului Suceava, dosar 235/1945, f. 243.

¹² Vasile Solonar, *Caiet de amintiri*, manuscris păstrat în familie, p. 29.

¹³ SJSAN, Fond Prefectura județului Suceava, dosar 72/1944, f. 5.

¹⁴ *Ibidem*, f. 12-20.

¹⁵ *Ibidem*, f. 29.

¹⁶ *Ibidem*, dosar 50/1945, f. 120.

după război, ȝiganii pătrăuceni au fost inițial colonizați într-un sat vecin, Călinești-Cuparencu, și apoi reasezați pe locul fostelor bordeie din vecinătatea pădurii Pătrăuți de către un personaj cu o rezonanță negativă în memoria colectivă a pătrăucenilor, Teodor Rodinciuc¹⁷.

Persoana propusă ca edil al comunei nu-și ascundea simpatiile politice făcând uz și de poziția privilegiată pe care ar fi avut-o în raport cu consătenii săi. Într-o plângere înaintată Prefecturii Suceava de către un locuitor din Pătrăuți reiese că acesta a fost atacat cu o baionetă în ziua de 17 decembrie 1945 de către Croitoru Emanoil care ar fi declarat că „el nu are frică de nimeni că el este comunist și că el este cumătru cu prefectul și poate face ce vrea el”¹⁸.

Pasul decisiv în instaurarea puterii „populare” în comuna Pătrăuți a avut loc la 28 februarie 1947, când, în ședința Consiliului Politic Comunal, reprezentantul local al P.C.R. a propus alegerea ca primar a locuitorului Rodinciuc Teodor (P.S.D.) și ca ajutor de primar pe Dumbrăveanu Iacob (P.C.R.). Singurul care a venit cu o altă propunere a fost Ștefan Dohotariu, reprezentantul local al P.L. Tătărescu, o alternativă izolată, fără nici un ecou¹⁹. Investit la data de 1 martie 1947, Rodinciuc, noul primar, depune jurământul: „Jur de a fi credincios Regelui și intereselor țării mele”²⁰, jurământ reluat la 31 decembrie în lumina noilor realități: „Jur a fi credincios Poporului, de a apăra R. P. Română împotriva dușmanilor din afară și dinlăuntru”²¹.

Șicanele și acțiunile directe împotriva liderilor locali potrivnici noii ordini impuse de la Răsărit sunt din ce în ce mai severe. Învățătorul gradul I Ioan Puiu în vârstă de 36 ani, cu o vechime la catedră de 16 ani este arestat de către Siguranța Statului. Pe lângă statutul de fost legionar acestuia i se mai imputau legături „suspecte” cu elemente manisto-legionare și faptul că „din propaganda pe care o face agită populația împotriva prieteniei cu țările democratice vecine”²². Dincolo de afinitățile politice de care era învinuit, învățătorul Ioan Puiu era o emanație a curentului elitist local ce își trăgea seva din Societatea de citire „Viitorul” și din societatea „Arcașul” înființate în localitate încă din perioada austriacă și cu recunoaștere juridică și în România interbelică²³. În perioada carlistă acesta a fost șef de detașament pe școală în cadrul „Străjeriei”, organizație ce îi reunea pe elevii școlari, precursora Detașamentului de Pionieri²⁴.

Reforma agrară. Împroprietărirea ca urmare a reformei agrare legiferată la 23 martie 1945 a fost întâmpinată de către locuitorii comunei cu sentimente împărțite. Pe

¹⁷ Nicolae George Turtureanu, *Pătrăuții Sucevei Monografie*, Editura Pro Plumb, Bacău, 2007, pp. 158-159.

¹⁸ SJSAN, Fond Prefectura județului Suceava, dosar 31/1946, f. 36.

¹⁹ *Ibidem*, dosar 72/1944, f. 73-74.

²⁰ *Ibidem*, f. 8.2

²¹ *Ibidem*, f. 84.

²² Idem, Fond Inspectoratul Școlar Regional Suceava, dosar 20/1947, f. 159.

²³ Idem, Fond Prefectura județului Suceava, dosar 72/1944, f. 12-29.

²⁴ *Ibidem*, dosar 7/1935, f. 41.

²⁴ Nicolae George Turtureanu, *op. cit.*, p. 121.

de o parte a fost întărită puterea economică a comunei prin atribuirea unei suprafețe agricole ce a aparținut coloniștilor șvabi din Ițcani, repatriați în Germania în toamna anului 1940²⁵. Pe de altă parte, modul lipsit de echitate în care s-a făcut împrăștierea a trezit nemulțumiri între săteni. Cei îndreptățiți la împrăștiere au fost împărțiți în 5 categorii: I. Luptători pe frontul de vest, II. Văduve și invalizi de război (1916-1918), III. Invalizi, văduve și orfani de război (1941-1945), IV. Cei fără pământ și V. Țărani ce dețineau sub 1 ha pământ²⁶. În comuna Pătrăuți au fost împrăștiți 310 locuitori, respectiv 14 la cat. I-a, 37 la cat. a III-a, 14 la cat. a IV-a și 245 la cat. a V-a²⁷. Bucuria celor ce au primit lotul pe terenurile fertile ale șvabilor de la Ițcani a fost de scurtă durată, în anul 1950 luând naștere Întreprinderea Agricolă de Stat Suceava tot la Ițcani prin care au fost înglobate și terenurile atribuite pătrăucenilor, aceștia din urmă fiindu-le atribuite alte loturi, slab productive²⁸.

În același timp, ca pretutindeni în țară, și la Pătrăuți puterea comunistă a militat pentru izolarea și anihilarea clasei țăranilor înstăriți. În anul 1948, autoritățile i-au depozat de pământul ce îl dețineau în sat pe cei mai avuți dintre țărani, acestora fiindu-le atribuite suprafețe de teren în alte sate aflate la o distanță apreciabilă: Călinești, Iacobești, Dănila, Moara sau Liteni, impunându-i la plata unor impozite și cote greu de achitat. Gospodarul Vasile Solonar, unul dintre țăranii înstăriți din sat (nepotul lui Vasile I. Solonar, fost primar al comunei și decorat prin Decret Regal în anul 1938 cu medalia „Meritul Agricol” clasa I „ca o încurajare pentru munca rodnică în domeniul agriculturii naționale”)²⁹ a mai găsit în gospodărie, la lăsarea la vatră în toamna anului 1944, o iapă, un mânz, o vacă și 8 oi. Acestuia i s-a repartizat timp de 3 ani un teren în satul Frumoasa (comuna Moara) la 18 km distanță, apoi încă 2 ani un alt lot la Dănila la aceeași distanță și în cele din urmă la Măriței la „doar” 10 Km. Pentru a putea achita cotele și impozitele s-a văzut nevoit să vândă din pământ, dar, presiunile pentru înscrierea în Întovărire mergând până la amenințarea deportării în Bărăgan și refuzul înmatriculării copiilor în învățământul liceal și-au dovedit în cele din urmă eficacitatea determinându-l să facă cerere de înscriere în C.A.P. în cele din urmă³⁰. Ca o dovadă în plus a lipsei de scrupule cu care se tranșau problemele în acele timpuri teribile, în momentul redactării memoriilor (1996), la peste patru decenii de la evenimente, autorul a ales să nu dea numele întregi ale persoanelor din primărie vinovate de calvarul la care a fost supus ci le-a consemnat doar prin inițiale: T.R., J.I., B.J., C.C. și alții.

O altă direcție de acțiune a comuniștilor în vederea anihilării rezistenței gospodarilor din comună a reprezentat-o controlul autorităților asupra mijloacelor de producere a unui aliment indispensabil hranei zilnice din mediul rural – făina. La

²⁵ *Ibidem*, p. 173.

²⁶ SJSAN, Fond Prefectura județului Suceava, dosar 253/1947, f. 21-37.

²⁷ *Ibidem*, f. 142.

²⁸ Nicolae George Turtureanu, *op. cit.*, p. 173.

²⁹ „Monitorul Oficial”, Anul CVI, Nr. 145, 28.06.1938, p. 3.

³⁰ Vasile Solonar, *op. cit.*, p. 31, 46.

jumătatea secolului XX în Pătrăuți erau în funcțiune 5 mori amplasate pe pârâul Pătrăuceanca dintre care, 4 acționate de forța apei putând măcina circa 200 kg în 24 de ore și una cu acționare dublă, hidraulică și motor, capacitatea zilnică de măciniș a acesteia fiind de 2.000 kg. În afara acestora au mai fost recenzate în gospodăriile sătenilor și 20 de râșnițe, instrumente arhaice cu acționare manuală ce puteau suplini doar în mică măsură lipsa de activitate a morilor³¹.

Toate cele cinci mori intrau în categoria morilor țărănești. Spre deosebire de morile sistematice care măcinau pentru piață și care plăteau statului un anumit impozit, morile țărănești cu pietre nu erau impozitate de stat lucrând pentru necesitățile sătenilor, plata pentru măciniș făcându-se în natură (uium). Autoritățile comuniste au introdus o dare pe care trebuia să o achite proprietarul morii în funcție de capacitatea de măciniș a instalației, respectiv o cotă-parte din uiumul oprit la moară. În teorie putea fi o măsură rezonabilă de impozitare numai că, fiind mori cu acționare hidraulică, regimul de funcționare era unul supus capriciilor meteorologice iar impozitul trebuia plătit indiferent dacă moara avea sau nu suficientă apă pentru acționarea instalației. Spre exemplu, dintr-o statistică întocmită la 12.11.1945 referitoare la morile din plasa Dărmănești se precizează că toate cele 5 mori din Pătrăuți nu funcționau din cauza lipsei de apă³².

Examinând capacitatea de măciniș a fiecărei mori și zona de consum deservită, Oficiul Economic Județean a stabilit șase categorii de mori în raport cu cota fixată de minister pentru cantitatea de uium ce trebuia predată statului. Cea mai mare moară a satului, Moara Dohotar era inclusă în categoria a III-a trebuind să preda statului o cotă de 9.500 kg boabe pentru perioada 1 septembrie – 30 noiembrie 1947, celelalte mori, de capacitate mai mică fiind încadrate la categoria a VI-a cu 3.500 kg cereale pentru aceeași perioadă³³. Proprietarii morilor întâmpinau probleme în tentativa de a-și achita fiecare tranșă a impunerilor ceea ce a atras după sine replica promptă a autorităților. La 27 septembrie 1947 șeful postului de jandarmi din Pătrăuți primește ordinul sigilării tuturor râșnițelor din localitate și a morilor rămase restante cu predarea cotei de uium. Abia la 6 octombrie, după achitarea celei de a III-a tranșe din impunere, autoritățile își dau acceptul pentru desigilarea morii Dohotar³⁴. Fiind informat că morile sigilate continuau a funcționa clandestin, Oficiul Economic Județean cere Legiunii de jandarmi la 1 noiembrie luarea unor măsuri mai severe pentru a zădărnici funcționarea morilor cărora li s-a ridicat autorizația, respectiv demontarea unor piese a acelor mori³⁵.

Pentru proprietarii morilor miza era mult mai mare decât latura pur economică. La 3 mai 1945 a fost publicată în Monitorul Oficial Legea Nr. 351 pentru reprimarea

³¹ SJSAN, Fond Prefectura județului Suceava, dosar 170/1947, f. 30-33.

³² *Ibidem*, dosar 222/1945, f. 51.

³³ *Ibidem*, dosar 192/1947, f. 15-20.

³⁴ *Ibidem*, f. 168-170.

³⁵ *Ibidem*, f. 244.

speculei ilicite și a sabotajului economic³⁶, prima dintr-o serie de măsuri legislative ce urmăreau îngenunchierea clasei înstărite din mediul rural. Conform acestor legi, asupra celor care, din diferite motive, nu își achitau cotele către stat, planau repercusiunile „Legii sabotajului”, pentru urmărirea și încadrarea penală fiind înființată o structură a Securității, Direcția „Lupta cu contrarevoluția economică”, Biroul II aparținând Serviciului III ocupându-se de demascarea elementelor considerate dușmănoase din industria alimentară³⁷. Proprietarul celei mai importante mori din localitate și una dintre cele mai mari din zonă, lider local al unui partid istoric inamic pe față a Partidului Comunist, Ștefan Dohotar înțelege că nu se poate opune cursului istoriei. Moara își găsește sfârșitul într-un incendiu care a mistuit întreaga afacere. Chiar dacă autoritățile nu au putut stabili cu exactitate sursa incendiului, memoria colectivă a reținut faptul că acesta a preferat să pună el însuși foc afacerii de familie pentru a evita consecințele unei eventuale încadrări în categoria chiaburilor.

Departa de a epuiza toate aspectele problemei, publicarea unor documente de arhivă inedite pot avea darul de a constitui sursa unui demers mai amplu pentru descifrarea întregului mecanism ce a stat la baza uzurpării puterii politice din partea comuniștilor în spațiul rural bucovinean.

Bibliografie selectivă

SJAN Suceava fond *Prefectura județului Suceava*, dosar 7/1935; 9, 42, 50, 51, 72, 88/1944; 222, 235/1945; 31/1946; 170, 192, 253/1947;
Idem, fond *Administrația Fondului Bisericesc Ortodox al Bucovinei*, dosar 372/1945;
Idem, fond *Inspectoratul Școlar Regional Suceava*, dosar 20/1947;
„Monitorul Oficial”, anul CVI, nr. 145, 1938; anul CXIII, nr. 101, 1945;
Recensământul general al populației României din 29 decembrie 1930, Vol. I, Editura Institutului Central de Statistică, București, 1938;
Banu Florian, Bărbulescu Theodor, Ivan-Duică Camelia, Țăranu Liviu V., *Securitatea: Structuri – cadre: Obiective și metode*, coord.: Florica Dobre, Vol. I, București, Editura Enciclopedică, 2006;
Solonar Vasile, *Caiet de amintiri*, manuscris păstrat în familie;
Turtureanu Nicolae George, *Pătrăuții Sucevei Monografie*, Editura Pro Plumb, Bacău, 2007.

³⁶ „Monitorul Oficial”, Anul CXIII, Nr. 101, 03.05.1945, pp. 2-3.

³⁷ Florian Banu, Theodor Bărbulescu, Camelia Ivan-Duică, Liviu V. Țăranu, *Securitatea: Structuri – cadre: Obiective și metode*, coord.: Florica Dobre, Vol. I, București, Editura Enciclopedică, 2006, pp. 153-154.